

Til høringsinstansene

Deres ref:

Vår ref: 2021/186614

Dato: 17.01.2022

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING – ENDRING AV FORSKRIFT OM PRØVING OG GODKJENNING AV PLANTESORTER – SORTSNAVNS EGNETHET MV.

På vegne av Landbruks- og matdepartementet sender Mattilsynet forslag til endringer i forskrift om prøving og godkjenning av plantesorter på høring.

Hovedinnholdet i forskriftsutkastet

I dette høringsutkastet foreslår vi endringer i forskrift 1. oktober 1999 nr. 1069 om prøving og godkjenning av plantesorter. De viktigste endringene er:

- en revisjon av bestemmelsene om sortsbetegnelser på plantesorter.
- at det kan besluttes en utvidet siste frist for sertifisering og omsetning av såvarer av sorten etter at godkjenningsperioden for en plantesort har utløpt.
- at Mattilsynet ikke lenger skal være forpliktet til å innhente råd om nyhetsprøvingen fra Plantesortsnemnda, men kan gjøre det når det er hensiktsmessig.

Vi foreslår også enkelte andre endringer i bestemmelsene som gjelder søknaden og behandling av søknaden. Dette er endringer av mer administrativ, språklig og teknisk karakter.

Bakgrunnen for forslaget

Forslaget om revisjon av bestemmelsene om sortsbetegnelser bygger på forordning (EU) nr. 2021/384 som erstatter forordning (EU) nr. 637/2009 om egnetheten av sortsbetegnelser på jordbruks- og grønnsaksvekster. Forordning (EU) nr. 637/2009 med gjeldende bestemmelser om sortsegnethet, har blitt endret flere ganger. EU-kommisjonen har vurdert det som mer hensiktsmessig å erstatte forordningen med en ny forordning framfor å endre den gamle ytterligere.

Forordning (EU) nr. 2021/384 følger vedlagt høringsbrevet. Denne er på dansk da norsk oversettelse ikke foreligger pr. i dag. Dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med dette regelverket, ønsker vi at høringsinstansene påpeker dette.

For at en sort skal kunne godkjennes for opptak på nasjonal sortsliste, må sortsnavnet være egnet. Et sortsnavn er egnet så sant det ikke er noen hindring i henhold til nærmere kriterier.

Direktiv 2002/53/EF om felles sortsliste for sorter av jordbruksvekster og direktiv 2002/55/EØF om handel med grønnsaksfrø, inneholder bestemmelser om godkjenning av plantesorter for opptak på nasjonal sortsliste. Disse direktivene er en del av EØS-avtalen. Forordning (EF) nr. 2100/94 om EF-rettsbeskyttelse av plantesorter (planteforedlerrett) er ikke en del av EØS-avtalen. Det er de samme kriteriene for et navns egnethet ved godkjenning av plantesorter for opptak på nasjonal sortsliste som ved tildeling av planteforedlerrett. I EU har det blitt utarbeidet nye retningslinjer med kriterier for egnethet i henhold til forordning (EU) nr. 2100/94 om planteforedlerrett, art. 63 om sortsbetegnelser. Vedlagte forskriftsendring innebærer en harmonisering med disse retningslinjene.

Direktiv 2002/53/EF om felles sortsliste over jordbruksvekster er i all hovedsak gjennomført i norsk rett tidligere. Landenes mulighet til å beslutte at såvarer av sorter kan sertifiseres og omsettes i en periode etter at godkjenningsperioden for en sort er utløpt, er tidligere ikke tatt inn i forskrift om prøving og godkjenning av plantesorter. Dette er en mulighet som bør gjøres kjent og som er praktisk å kunne bruke når sorter går ut av offisiell sortsliste.

Tidligere måtte det gjøres flere vurderinger når det skulle besluttes hvor nyhetsprøvingen skulle skje. I den forbindelse var det viktig og nødvendig å innhente råd fra Plantesortsnemnda. Nå er institusjonene som utfører nyhetsprøving, akkreditert av CPVO og det er i større grad harmonisert metodikk. Nemndas rolle er derfor ikke lenger så sentral. Forskriftens ordlyd kan derfor justeres slik at Mattilsynet ikke lenger er forpliktet til å legge fram enhver rapport fra nyhetsprøving, men kan gjøre det når det er hensiktsmessig.

Andre endringer av mer administrativ, språklig og teknisk karakter

Det er også behov for å gjøre enkelte endringer av mer språklig, juridisk og teknisk karakter. Hensikten er å gjøre bestemmelsene klarere og lettere å forstå.

Innholdet i forskriftsutkastet

§ 2a Egnethet av sortsbetegnelser

I gjeldende forskrift om prøving og godkjenning av plantesorter § 2a om egnethet av sortsbetegnelser, slås det fast at EØS-avtalen vedlegg I artikkel III del 2 nr. 18 forordning (EF) nr. 637/2009 om fastsettelse av gjennomføringsregler med hensyn til hvor egnet sortsnavn for jordbruksvekster og grønnsakarter er, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegget og avtalen for øvrig.

Forordning (EU) nr. 2021/384 om egnetheten av sortsbetegnelser for arter av jordbruks- og grønnsaksvekster opphever og erstatter forordning (EF) nr. 637/2009. Det er derfor behov for å endre § 2a slik at den henviser til riktig forordning. Frist for gjennomføring av forordning (EU) nr. 2021/384 er 1. januar 2022.

Mange av endringene i forordning (EU) 2021/384 om egnetheten av sortsbetegnelser for arter av jordbruks- og grønnsaksvekster, dreier seg om regelrydding. Artiklene har fått overskrifter som sier noe om innholdet i bestemmelsene, noe som bidrar til å lette tilgjengeligheten av regelverket. Videre er teksten skrevet noe om og henvisninger til annet regelverk er endret i forhold til tidligere. I det følgende omtaler vi nærmere de ulike artiklene i forordningen og påpeker endringer i forhold til tidligere.

Artikkel 1 Virkeområde

I teksten vises det til forordning (EF) nr. 2100/94 om planteforedlerrett, nærmere bestemt art. 63 om kriterier som skal brukes ved vurdering av sortsnavn. De samme kriteriene for vurdering av sortsnavn som brukes ved tildeling av planteforedlerrett, skal brukes ved vurdering av sortsnavn i forbindelse med godkjenning av plantesorter for opptak på nasjonal sortsliste. Forordning (EF) nr. 2100/94 er ikke en del av EØS-avtalen.

Artikkel 2 Sortsbetegnelser egnethet

Artikkelen slår fast at en sortsbetegnelse er egnet så sant det ikke er noe til hinder for at sorten kan få et spesifikt navn.

Nytt er at rettsakten inneholder en samlet oversikt over forhold som kan gjøre at en sortsbetegnelse ikke er egnet og kan brukes, altså være til hinder for et sortsnavn. Dette er:

- a) når det er en tredjepart som allerede har en rettighet til navnet, jf. art. 3 pkt. 1
- b) når navnet er i strid med geografiske betegnelser, opprinnelsesbetegnelser eller garanterte tradisjonelle spesialiteter, jf. art. 3 pkt. 2
- c) når navnet er vanskelig å gjenkjenne eller gjengi, jf. art. 4
- d) når navnet er identisk eller kan forveksles med et navn på en annen sort av samme art eller nær beslektet art, jf. art. 5
- e) når navnet vil kunne skape forvirring på grunn av visuell, fonetisk eller begrepsmessig likhet med en annen sort av samme art eller nært beslektede arter, jf. art. 5
- f) når navnet er identisk eller til forveksling lik andre betegnelser som i alminnelighet brukes ved markedsføring av varer eller som ifølge annet regelverk ikke skal benyttes, jf. art. 6
- g) når navnet kan være villedende eller skape forvirring f.eks. at navnet består av superlativer som kan være villedende i forhold til sortens egenskaper, jf. art. 7.

Artikkel 3 Eldre rettighet tilhørende tredjemann

Artikkelen utdyper artikkel 2 bokstav a) om en tredjeparts eldre rettigheter som vil være til hinder for en sortsbetegnelse. Nytt i forhold til tidligere, er artikkel 3 pkt. 2 der det i tillegg til at eldre rettigheter til geografiske betegnelser, opprinnelse, tradisjonelle spesialiteter og matvarer, også tas inn eldre rettigheter til alkoholholdige drikker. Nytt er også at det i den sammenheng vises til spesifikke bestemmelser i de fire rettsaktene forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbruksprodukter og næringsmidler, forordning (EU) nr. 1308/2013 om en felles markedsordning for landbruksvarer, forordning (EU) nr. 251/2014 om geografiske betegnelser på aromatisert vinprodukter og forordning (EU) 2019/787 om alkoholholdige drikker. Forordning (EU) nr. 1151/2012 er ikke en del av EØS-avtalen.

Artikkel 4 Vanskeligheter med hensyn til gjenkjennelse eller gjengivelse av en sortsbetegnelse

Sortsbetegnelser som kan gjøre gjenkjennelse eller gjengivelse vanskelig, ble i forordning (EF) nr. 637/2009 inndelt i betegnelser som har form av fantasinavn eller kode. Denne inndelingen er fjernet i forordning (EU) nr. 2021/384, men mange av de samme forholdene skal fortsatt ivaretas.

Av nye hensyn som skal ivaretas for å sikre gjenkjennelse eller gjengivelse, skal en sortsbetegnelse ikke bestå av eller inneholde komparativer eller superlativer. Videre skal sortsbetegnelsen ikke bestå av eller inneholde et botanisk navn på arter innenfor den gruppen av landbruks- eller grønnsaksvekster som sorten tilhører. Sortsbetegnelsen skal heller ikke bestå utelukkende av et geografisk navn som har gitt arten et omdømme.

Nevnte kriterier for vurdering av en sortsbetegnelse er ikke nye, men tidligere har hensynet bare vært i forhold til at betegnelsen ikke skal være villedende eller årsak til forveksling. Nå er disse kriteriene med i to artikler, både art. 4 om gjenkjennelse eller gjengivelse og art. 7 om villedende innhold.

Av andre nye hensyn som skal ivaretas for å sikre gjenkjennelse eller gjengivelse av sortsbetegnelsen, er at betegnelsen ikke skal bestå av eller inneholde foredlings- og tekniske betegnelser, med mindre bruken sammen med andre termer gjør at gjenkjennelse og gjengivelse sikres. Sortsbetegnelse kan heller ikke inneholde tegninger eller figurelementer.

Som tidligere skal sortsbetegnelsen ikke bestå av en enkelt bokstav, med mindre det ikke er vanlig praksis for betegnelse av visse sorter. Tidligere kunne betegnelsen bestå av maksimalt tre ord. Dette er endret til at sortsbetegnelsen ikke skal bestå av for mange ord eller elementer, med mindre rekkefølgen av ord eller elementer gjør det lett å gjenkjenne sorten.

Sortsbetegnelsene skal som tidligere, ikke inneholde tegnsettingstegn eller andre symboler, men i forordning (EU) nr. 2021/384 gjøres det unntak for apostrof, komma, inntil to utropstegn, punktum, bindestrek, skråstrek og omvendt skråstrek.

Artikkel 5 Betegnelser som er identiske eller kan forveksles med en annen sorts sortsbetegnelse
Artikkelen med bestemmelsene relatert til betegnelser som er identiske eller kan forveksles med en annen sorts sortsbetegnelse, har i forordning (EU) nr. 2021/384 fått overskrift, men det er ellers ingen endringer fra tidligere.

Artikkel 6 Betegnelser som er vanlig brukt ved markedsføring av varer

Artikkelen med bestemmelsene relatert til betegnelser som er vanlig brukt ved markedsføring av varer, har i forordning (EU) nr. 2021/384 fått overskrift, men det er ellers ingen endringer fra tidligere.

Artikkel 7 Villedende innhold

Artikkelen med bestemmelsene relatert til betegnelser som kan villede eller skape forvirring, har i forordning (EU) nr. 2021/384 fått overskrift, men det er ellers ingen endringer fra tidligere.

§ 6 Søknad

I § 6 står det i gjeldende forskrift at søknaden sendes til Mattilsynet på fastsatt skjema. I henhold til § 7 om behandling av søknaden skal Plantesortsnemnda publisere søknaden.

Siden det er Mattilsynet som mottar søknaden og har vedtaksmyndigheten, kan det være forvirrende at det er Plantesortsnemnda som skal være ansvarlig for publiseringen. Vi foreslår at bestemmelsen om publisering flyttes fra § 7 til § 6, og at teksten endres til at søknaden skal publiseres i kunngjøringen "Offisiell informasjon om planteforedlerrett og nasjonal sortsliste». Denne kunngjøringen inneholder to deler; en del som gjelder søknader om godkjenning for opptak på sortslista og en del som gjelder søknader om planteforedlerrett. Vi tenker at praksisen med felles publisering kan fortsette som tidligere.

§ 7 Behandling av søknaden

Vi foreslår å omstrukturere leddene og ordlyden i § 7 om behandling av søknaden.

Vi foreslår at første ledd skal gjelde Mattilsynets ansvar for at sorten nyhetsprøves og verdiprøves. Vi foreslår at det tas inn en setning om at Mattilsynet kan legge til grunn en godkjent nyhetsprøving fra andre land i behandling av søknaden. Dette har blitt gjort også tidligere, men det går ikke klart fram av forskriften at det er en mulighet.

Andre ledd omhandler Mattilsynets plikt til å legge søknaden og resultatene fra verdiprøvingen fram for Plantesortsnemnda. Videre omhandler andre ledd bruken av nemnda til vurdering av nyhetsprøven. Vi foreslår å endre fra at Mattilsynet skal innhente råd om nyhetsprøvingen fra Plantesortsnemnda, til at Mattilsynet kan innhente råd når det er hensiktsmessig.

Tredje ledd gjelder Plantesortsnemndas behandling av søknaden og resultatene.

Fjerde og siste ledd slår fast at det er Mattilsynet som avgjør søknaden.

§ 8 Godkjenningsperioden

Vi foreslår å dele gjeldende § 8 om godkjenningsperioden i to ledd der første ledd omhandler godkjenningens varighet. Andre ledd omhandler fornying av søknaden. Vi foreslår en ny bestemmelse i et tredje ledd som gjelder Mattilsynets mulighet til å beslutte en utvidet frist for sertifisering og omsetning av såvarer inntil 30. juni i det tredje året etter at godkjenningsperioden har utløpt.

Konsekvensutredning

§ 2a Egnethet av sortsbetegnelser

I Norge inneholder lov om planteforedlerrett § 5 bestemmelser om sortsnavn. I henhold til forskrift om prøving og godkjenning av plantesorter § 4b skal sortsnavn søkt godkjent for opptak på nasjonal sortsliste, godkjennes på samme måte som angitt i lov og forskrift om planteforedlerrett. Lov og forskrift om planteforedlerrett er altså førende for sortsnavn i Norge tilsvarende som forordning (EF) nr. 2100/94 om planteforedlerrett er det i EU. Som følge av foreslåtte endringer i

vedlagte høringsutkast, bør det gjøres en vurdering av om det også er behov for å endre lov og forskrift om planteforedlerrett slik at kriteriene for godkjenning av sortsbetegnelser i de ulike regelverkene fortsatt samsvarer.

§ 6 Søknad

Endringen gjelder omgjøring av bestemmelsen om at Plantesortsnemnda publiserer søknaden som i dag står i § 7, til et krav i § 6 som sier at søknaden skal publiseres i en bestemt kunngjøring. Siden det er Mattilsynet som mottar søknaden og har vedtaksmyndigheten, kan det være forvirrende at det er Plantesortsnemnda som skal være ansvarlig for publiseringen. Rent administrativt betyr endringen lite siden Mattilsynet er sekretariat for Plantesortsnemnda.

§ 7 Behandling av søknaden

Forslaget om at Mattilsynet når det er hensiktsmessig, kan og ikke alltid skal innhente råd om nyhetsprøven fra Plantesortsnemnda, er en forenkling som vil kunne være noe tids- og ressursbesparende for både Mattilsynet og Plantesortsnemnda. Øvrige endringer i § 7 innebærer en regelrydding med hensikt å gjøre innholdet mer strukturert og lettere tilgjengelig. Vi forventer ingen konsekvenser utover dette.

§ 8 Godkjenningsperioden

Endringen vil gjøre det mulig for Mattilsynet å beslutte en forlenget omsetningsperiode for plantesorter som tas ut av sortslista. Dette er en ordning som mange land benytter seg av, men Mattilsynet hittil ikke har brukt. Endringen vil gjøre det enklere og mer praktisk for såvareforretningene som har en plantesort under oppformering, å avvikle produksjonen og omsetningen på en hensiktsmessig måte.

Høringsfrist

Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside: [Endring av forskrift om prøving og godkjenning av plantesorter](#). Alle høringssvar vil bli offentligjort.

Høringsfrist: 17. april 2022.

Med hilsen

Line Ruden
Seksjonssjef planter og innsatsvarer

Vedlegg:

- Forslag til forskrift om endring av forskrift om såvarer
- [Kommissionens gjennomførelsesforordning \(EU\) 2021/384](#) af 3. marts 2021 om anvendeligheden af sortsbetegnelser for landbrugsplantearter og grøntsagsarter og om ophævelse af forordning (EF) nr. 637/2009
- Liste over høringsinstanser

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*